

Tekmeria

Vol 9 (2008)

γεγενῆσθαι. μνηύεται οὖν ἀπὸ μετοίκων τέ τιων καὶ ἀκο-
 λούθων περὶ μὲν τῶν Ἑρμῶν οὐδέν, ἄλλων δὲ ἀγαλμάτων
 περικοπαί τινας πρότερον ὑπὸ νεωτέρων μετὰ παιδιᾶς καὶ
 οἴνου γεγενησθαι. KENTRON EΛΛΗΝΙΚΗΣ ΚΑΙ ΡΩΜΑΪΚΗΣ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΟΣ • ΕΘΝΙΚΟΝ ΙΔΡΥΜΑ ΕΡΕΥΝΩΝ
 CENTRE DE RECHERCHE DE L'ANTIQUITÉ GRECQUE ET ROMAINE
 FONDATION NATIONALE DE LA RECHERCHE SCIENTIFIQUE ποιεῖται ἐν
 οἰκίαις ἐφ' ὕβρει· ὦν καὶ τὸν Ἀλκιβιάδην ἐπητιώοντο. καὶ
 αὐτὰ ὑπολαμβάνοντες οἱ μάλιστα τῷ Ἀλκιβιάδῃ ἀχθόμενοι
 ἐμποδῶν ὄντι σφίσι μὴ αὐτοῖς τοῦ δήμου βεβαίως προεστάναι,
 καὶ νομίσαντες, εἰ αὐτὸν ἐξελάσειαν, πρῶτοι ἂν εἶναι, ἐμεγά-
 λυνον καὶ ἐβόουσαν ἐπὶ δήμον καταλύσει τά τε μυστικὰ καὶ
 ἢ τῶν Ἑρμῶν **Τεκμήρια** εἴη αὐτῶν ὅτι οὐ
 μετ' ἐκείνου ἐπράχθη, ἐπιλέγοντες τεκμήρια τὴν ἄλλην αὐτοῦ
 ἐς τὰ ἐπιτηδεύματα οὐ δημοτικὴν παρανομίαν. ὁ δ' ἐν τε
 τῷ παρόντι ΣΥΜΒΟΛΕΣ ΣΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΚΑΙ ΡΩΜΑΪΚΟΥ
 ΚΟΣΜΟΥ • CONTRIBUTIONS TO THE HISTORY OF THE GREEK
 AND ROMAN WORLD • CONTRIBUTION À L'HISTOIRE DU
 MONDE GREC ET ROMAIN • BEITRÄGE ZUR GESCHICHTE
 DER GRIECHISCHEN UND RÖMISCHEN WELT καὶ ἐτοιμὸς ἦν
 πρὶν ἐκπλεῖν ΑΘΗΝΑ 2008
 DIFFUSION DE BOCCARD - 11, RUE DE MÉDICIS, 75006 PARIS ἡρασμένος ἦν (ἤδη
 γὰρ καὶ τὰ τῆς παρρησίας ἐπιτηδεύοντο), καὶ εἰ μὲν τούτων
 τι εἴργαστο, δίκην δοῦναι, εἰ δ' ἀπολυθείη, ἄρχει. καὶ
 ἐπεμαρτύρητο μὴ ἀπόντος περὶ αὐτοῦ διαβολὴς ἀποδέχεσθαι,
 ἀλλ' ἤδη ἀποκτείνειν, εἰ δ' αὖτις, καὶ ὅτι σωφρονέστερον εἴη
 μὴ μετὰ τοιαύτης αἰτίας, πρὶν διαγνώσι, πέμπει αὐτὸν ἐπὶ
 τοσοῦτ' ἄποστον στρατεύματι. οἱ δ' ἐχθροὶ δεδιότες τό τε στρατεύμα
 μὴ εὖνον ἔχρη, ἦν ἤδη ἀγωνίζηται, ὅ τε δῆμος μὴ μαλα-
 κίζηται θεραπεύων ὅτι δι' ἐκείνον οἱ τ' Ἀργεῖοι ξυνεστράτεον
 καὶ τῶν Μαντινέων τινές, ἀπέτρεπον καὶ ἀπέσπευδον, ἄλλους
 ῥήτορας ἐνιέντες οἱ ἔλεγον, μὲν πλεῖν αὐτὸν καὶ μὴ
 κατασχεῖν τὴν ἀναγωγὴν, ἐλθόντα δὲ κρίνεσθαι ἐν ἡμέραις
 ῥηταῖς, βουλόμενοι ἐκ μείζονος διαβολῆς, ἦν ἔμελλον βῆρον
 αὐτοῦ ἀπόντος ποριεῖν, μετάπεμπτον κομισθέντα αὐτὸν ἀγω-
 νίσασθαι. καὶ ἔδοξε πλεῖν τὸν Ἀλκιβιάδην.
 Μετὰ δὲ ταῦτα θέρους μεσοῦντος ἤδη ἡ ἀναγωγὴ ἐγγίγνεται

Τὸ χρονικὸ πλαῖσιο τῆς συνθήκης Ἐλευθερναίων καὶ Ραυκίων

Γ. Ζ. ΤΖΙΦΟΠΟΥΛΟΣ

doi: [10.12681/tekmeria.220](https://doi.org/10.12681/tekmeria.220)

To cite this article:

ΤΖΙΦΟΠΟΥΛΟΣ Γ. . Ζ. (2008). Τὸ χρονικὸ πλαῖσιο τῆς συνθήκης Ἐλευθερναίων καὶ Ραυκίων. *Tekmeria*, 9, 217–218.
<https://doi.org/10.12681/tekmeria.220>

Τὸ χρονικὸ πλαίσιο τῆς συνθήκης Ἐλευθερναίων καὶ Ραυκίων

Ἡ συνθήκη Ἐλευθερναίων καὶ Ραυκίων εἶναι ἡ πρώτη μαρτυρία γιὰ πολιτικὲς σχέσεις μεταξὺ τῶν δύο Κρητικῶν πόλεων, ἡ διάρκεια τῶν ὁποίων ἦταν μάλλον σύντομη. Εἶναι ἀβέβαιο ἐὰν ἡ συνθήκη ὑπῆρξε ἐνεργή. Ἡ ἀνησυχία καὶ οἱ φόβοι τῆς Ραύκου γιὰ τὴν στάση τῶν γειτόνων τῆς, κυρίως τῆς Κνωσοῦ στὰ Βορειοανατολικά καὶ τῆς Γόρτυνος στὰ Νοτιοανατολικά, δὲν ἦταν ἀβάσιμες. Τὸ 167/6 π.Χ. ἡ Κνωσὸς καὶ ἡ Γόρτυς ἔγραψαν τὸ τελευταῖο κεφάλαιο τῆς ἱστορίας τῆς Ραύκου· ἀποφάσισαν νὰ τὴν ἐξοντώσουν καὶ τὸ ἐπόμενο ἔτος μοίρασαν τὴν γῆ τῆς μεταξὺ τους (Chanotis, *Vert. kret. Poleis*, 296-300, ἀρ. 44). Πρὶν ἀπὸ τὴν ἐξόντωσή τῆς ἡ Ραῦκος, ποὺ τοποθετεῖται στὸ σημερινὸ χωριὸ Ἰ.Αγ. Μύρωνα,¹ ἐμφανίζεται δύο μόνον φορῆς στὸ προσκήνιο, καὶ τὶς δύο σὲ σχέση μὲ τὴν Κνωσοῦ· τὴν πρώτη ὡς μέλος τοῦ συνασπισμοῦ ποὺ συγκρότησε ἐκεῖνη, καὶ τὴν δεύτερη ὡς σύμμαχος τῆς Γόρτυνος ἐναντίον τῆς Κνωσοῦ. Ἡ πρωϊμότερη ἐμφάνισή τῆς εἶναι στὴν συνθήκη τῆς Κνωσοῦ καὶ τῶν συμμάχων τῆς μὲ τὴν Μίλητο, ποὺ χρονολογεῖται στὸ 259-250 π.Χ. Προκύπτει ὅτι οἱ δεκαεννέα πόλεις ποὺ ἀναφέρονται στὴν ἐπιγραφή ὡς σύμμαχοι τῆς Κνωσοῦ, μεταξὺ αὐτῶν τῆς Ραύκου, τῆς Ἐλεύθερνας καὶ τῆς ἸΑξοῦ, θὰ πρέπει νὰ εἶχαν συνάψει συνθήκες μὲ τὴν Κνωσοῦ πρὶν ἀπὸ τὸ 260 π.Χ. (βλ. Chanotis, *Vert. kret. Poleis*, 248-449, ἀρ. 79 καὶ 281-285, ἀρ. 40). Τὴν μαρτυρία γιὰ τὴν δεύτερη ἐμφάνιση τῆς Ραύκου παρέχει ὁ Πολύβιος (22.15.1-6)· ὁ ἱστορικὸς συνδέει τὴν ἐπίθεση τῆς Γόρτυνος ἐναντίον τῆς Κνωσοῦ μὲ τὴν ἀφαίρεση ἀπὸ τὴν Κνωσοῦ τῆς γῆς δύο πόλεων, τῆς Λυκάστου καὶ τοῦ Διατονίου, καὶ τὴν παραχώρησή τους στὴν Ραῦκο καὶ στὴν Λύττο ἀντιστοίχως. Ἡ συνθήκη, χρονολογούμενη εἴτε στὸ 200-189 εἴτε στὸ 216-204 π.Χ., παραμερίστηκε σύντομα ἀπὸ ἕνα νέο διακανονισμό, ὁ ὁποῖος ἐπιτεύχθηκε τὸ 184 π.Χ. μὲ τὴν παρέμβαση τοῦ Ρωμαίου πρεσβευτῆ

1. Γιὰ τὴν Ραῦκο βλ. τὸ λῆμμα τῆς P. Perlman στὸν τόμο, *An Inventory of Archaic and Classical Poleis*, M. H. Hansen, Th. H. Nielsen (eds.), (Oxford 2004) 1185, ἀρ. 986.

Ἄπτιου· σύμφωνα με τὸν διακανονισμό αὐτὸ ἡ γῆ τῶν δύο πόλεων ἐπιστράφηκε στὴν Κνωσό (*Chaniotis, Vert. kret. Poleis*, 264, ἀρ. 29 καὶ 281-285, ἀρ. 40).

Τὰ διαθέσιμα τεκμήρια εἶναι πενιχρὰ καὶ συγκεχυμένα, δίδουν ὅμως μία ζωηρὴ εἰκόνα τῶν εὐμετάβολων πολιτικῶν σχέσεων τῶν Κρητικῶν πόλεων καὶ τῆς ἐφήμερης φύσης τῶν συνθηκῶν ποὺ συνάπτοντο μεταξύ τους. Ἐκεῖνο ποὺ ἐκπλήσσει εἶναι ὅτι ἡ Ραῦκος ἐπέλεξε νὰ συνάψει συνθήκη μετὰ τὴν Ἐλεύθερα, ἐνῶ ὁ ἄμεσος πρὸς τὰ δυτικὰ γείτονάς της ἦταν ἡ Ἄξός (ἐκτὸς καὶ ἂν ἡ Ραῦκος εἶχε συνάψει ἀντίστοιχη συνθήκη καὶ μετὰ τὴν Ἄξό, ἡ ὁποία δὲν ἔχει σωθεῖ). Ἡ Ἐλεύθερα, πιὸ μακριὰ ἀπὸ τὴν Ραῦκο καὶ ὁμορος τῆς Ἄξου πρὸς τὰ δυτικὰ, λίγο πρὶν ἀπὸ τὸ 260 π.Χ., ὅταν ἡ ἴδια, ἡ Ραῦκος καὶ ἡ Ἄξός πῆραν μέρος στὴν συμμαχία τοῦ συνασπισμοῦ τῆς Κνωσοῦ μετὰ τὴν Μίλητο, εἶχε συνάψει συνθήκη μετὰ τὴν Κνωσό (*Chaniotis, Vert. kret. Poleis*, 190-195, ἀρ. 6· τὸ κείμενο αὐτὸ εἶναι πιθανώτατα συνθήκη μεταξύ τῆς Ἐλεύθερας καὶ τῆς Κνωσοῦ καὶ ἴσως εἶναι αὐτὴ ἡ συνθήκη ποὺ ὑπονοεῖται στὸ κείμενο τῆς συνθήκης Μιλήτου καὶ Κνωσοῦ καὶ τῶν συμμάχων της.) Ἡ συμμαχία τῆς Ἐλεύθερας μετὰ τὴν Κνωσό ἔληξε τὸ 220/219, ὅταν ἡ Πολυρρήνια ἀνάγκασε τὴν Ἐλεύθερα, τὴν Κυδωνία, καὶ τὴν Ἄπτέρα νὰ ἀκολουθήσουν τὸν συνασπισμὸ τῆς μετὰ τὴν Λύττο κατὰ τὴν διάρκεια τοῦ ὀνομαζομένου πολέμου τῶν Λυττίων (*Πολ. 4.55.4· Chaniotis, Vert. kret. Poleis*, 450-451, ἀρ. 81-82). Εἶναι μᾶλλον ἀπίθανο νὰ εἶχε συνάψει συνθήκη πρὶν ἀπὸ τὸ 220-219 ἡ Ἐλεύθερα μετὰ τὴν Ραῦκο, στὴν ὁποία θὰ ἐγγυᾶτο τὴν ἀσφάλεια τῶν συνόρων τῆς Ραύκου ἀπὸ πιθανὴ ἀπειλὴ τῆς Κνωσοῦ. Ἐὰν ἡ συνθήκη δὲν ἔγινε κατὰ τὴν διάρκεια τοῦ πολέμου τῶν Λυττίων, τότε θὰ πρέπει νὰ θεωρηθῇ ὡς ἐπακόλουθο τοῦ πολέμου αὐτοῦ, ὅταν ἡ Ραῦκος βρέθηκε στὸ μέσον τῆς ἀντιπαραθέσεως Κνωσοῦ καὶ Λύττου πρὶν ἐξοντωθεῖ τὸ 167/6 π.Χ.

Summary

In the new treaty between Eleutherna and Rhaukos, Eleutherna agrees to guarantee Rhaukos' borders against Knossos. Such an agreement probably had been reached either when the Knossian coalition, in which Eleutherna and Rhaukos participated, broke down sometime after its formation (260 BC) and during the so-called Lyttian War (220-219 BC), or during this war's aftermath, when Rhaukos was caught in the middle of the struggle between Knossos and Gortyn, before it was annihilated in 167/6 BC.